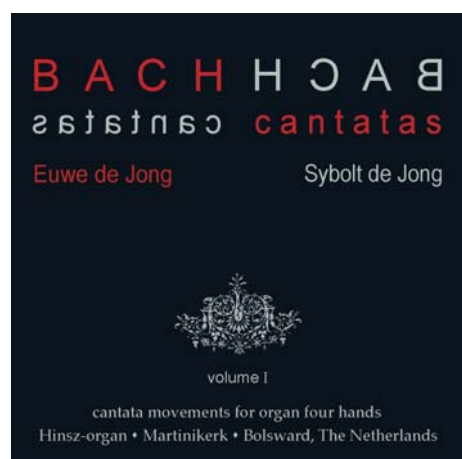

Bach Anders

In het najaar van 2006 brachten de broers Euwe en Sybolt de Jong enige beroering teweeg in de anders zo kalme wereld van orgel en orgelmuziek, met het uitbrengen van de CD "Bach Cantatas Volume I". Orgelmuziek? Bach's cantates? Jazeker! Vanuit de brede barokke traditie van kwistig be- en verwerken van eerder gecomponeerd materiaal arrangeerde Sybolt de Jong een aantrekkelijke selectie sinfonia's, aria's, koralen en wat dies meer kan zijn uit het zo rijke cantatewerk van Bach, voor orgel vierhandig.

Een veelbelovend initiatief, in meer dan één opzicht. Aan de ene kant zijn er inmiddels de uitgave én de hooggekwalificeerde uitvoering, waar de Spielfreude eenvoudig vanaf spat. Schrijver Maarten 't Hart, orgelliefhebber en Bachkenner, stak zijn enthousiasme niet onder stoelen of banken, en roemde de "moeiteloze virtuositeit" die de broers in deze arrangementen laten horen. Allerminst verbazingwekkend dat uitgave en CD in korte tijd hun weg wisten te vinden in binnen- en buitenland.

Anderzijds houdt de aanduiding "Volume I" vanzelfsprekend ook een belofte in, en aan de inlossing daarvan is, gelet op het enthousiasme waarmee deel I werd ontvangen, voortvarend gewerkt. Met een fantastisch resultaat: op zaterdag 15 September 2007 zal het eerste exemplaar van "Bach Cantatas Volume

II" tijdens een feestelijk presentatieconcert in de Nicolaïkerk te Utrecht worden aangeboden aan Maarten 't Hart.

Bewerking van bekend werk heeft z'n riskante zijde. Weliswaar biedt het uitgangspunt van twee spelers op de orgelbank de luxe van vier handen en vier voeten, maar dat neemt niet weg dat de arrangeur zich voortdurend geplaatst ziet voor het proces van reductie. Keuzes in de kwestie handhaven (in het uiterste geval zelfs toevoegen) of weglaten zijn onvermijdelijk. Consequentie daarvan zou kunnen zijn om dan maar niet aan het waagstuk te beginnen; het betreft per slot de grote Bach... Voorstanders daarvan houden dan ook consequent zicht op het origineel, onder het motto "vertolk slechts de notentekst zoals ons die van oudsher is overgeleverd". Maarten 't Hart schrijft hierover: "Of ik dat principe huldig? Bach zelf bewerkte naar hartelust, concerten van Vivaldi, eigen werk, zelfs het Stabat Mater van Pergolesi waar hij rustig eigen noten aan toevoegde. Waar hij zelf niet schroomde van alles te bewerken, acht ik het volledig gerechtvaardigd als anderen weer zijn werken in bewerking brengen. Dat is geheel in overeenstemming met Bach's eigen muzikale praktijken. Niets op tegen dus."

Ook op een ander front moet ogenschijnlijk worden ingeleverd. De keuze om cantatemateriaal te arrangeren voor vierhandig orgel houdt onvermijdelijk in dat een vertaalslag vanuit vocale naar instrumentale "snit" moet worden gemaakt. In Bach's cantate-oeuvre is natuurlijk sprake van veel instrumentaal getint/gedacht materiaal, maar ook oorstrelende aria's en koordelen, al dan niet met een kunstig vervlochten cantus firmus, komen bij deze processen in beeld. Stuk voor stuk moeten deze in de arrangementen als het ware hun tekst inleveren. Aan Maarten 't Hart werd de vraag voorgelegd of hij dat als een gemis beschouwt. Hij betoogde: "Aangezien ik al die stukken goed ken, en dus als het ware in gedachten bij een bewerking de tekst kan meezingen, ervaar ik zo'n vertaalslag nooit als een gemis. Veeleer juist als verrijking omdat 't altijd boeiend is een bekend stuk in een nieuw arrangement te horen. Dat levert altijd weer nieuwe gezichtspunten op en een andere hoorervaring dan je gewend was".

Met "Bach Cantatas Volume II", opgenomen in de Jacobijnerkerk te Leeuwarden, valt opnieuw volop te genieten. Van het overrompelende openingskoor uit cantate 111, tot de ontroerende intimiteit van de bas-aria uit cantate 82, het klinkt allemaal uiterst sfeerful, authentiek en integer. Een selectie van het CD-programma zal klinken tijdens het eerder genoemde presentatieconcert.

Presentatieconcert "Bach Cantata's Volume II" i.s.m.

Boudisque Classique, Utrecht

Datum: zaterdag 15 september 2007

Locatie: Nicolaïkerk, Nicolaaskerkhof 9, Utrecht

Aanvang: 15 uur

Toegang: € 7,50 — Leden VKZ / studenten: € 5,--

Info: www.euwedejong.nl / www.syboltdejong.nl